

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

03.11.2016 № 04-2029

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради
України
Парубію А.В.

Щодо аудиту управління
об'єктами державної власності
у ядерно-промисловому комплексі

Шановний Андрію Володимировичу!

Рахункова палата провела аудит ефективності управління Міністерством енергетики та вугільної промисловості України об'єктами державної власності у ядерно-промисловому комплексі.

Аудитом встановлено, що Міністерством енергетики та вугільної промисловості України (далі – Міненерговугілля) у 2013-2015 роках не забезпечено належним чином ефективного управління об'єктами державної власності у ядерно-промисловому комплексі (далі – ЯПК).

Із тридцяти трьох державних підприємств, установ, організацій і об'єднань, що належать до сфери управління Міненерговугілля, та господарських товариств, щодо яких Міненерговугілля здійснює управління корпоративними правами держави, на час аудиту господарську діяльність здійснювали менше половини (лише 16). Ще чотирнадцять перебували у стані банкрутства, санації чи припинення діяльності, з яких остаточно ліквідовано тільки три. Два підприємства розташовані на тимчасово окупованій території. Одне підприємство, яке працювало до 2015 року, реорганізоване шляхом приєднання до ДП «НАЕК «Енергоатом».

Частина підприємств саме для ЯПК свою значущість вже втратила і покращення їх фінансового стану можливе виключно за рахунок залучення інвестицій, що за рахунок коштів держбюджету зроблено бути не може.

Фінансово-економічний стан більшості працюючих підприємств ЯПК нестабільний, основні показники їх діяльності, які щороку визначаються їх фінансовими планами, здебільшого не виконуються. При цьому самі фінансові плани більшості підприємств затверджувалися несвоєчасно, а стратегічні плани розвитку були затверджені лише двом підприємствам ЯПК.

Обсяги капітальних інвестицій, які здійснюються підприємствами ЯПК, не дають їм можливості стабільно розвиватися. У 2013 році підприємствами ЯПК освоєно лише 2,5 млрд грн капітальних інвестицій, у 2014 році – 1,4 млрд грн, у 2015 році – 3,1 млрд гривень.

Негативним фактором є зменшення у 2013-2015 роках чисельності працюючих на підприємствах ЯПК. Якщо у 2013 році на підприємствах ЯПК працювало 44,3 тис. чоловік, то у 2015 році – вже тільки 42,9 тис. чоловік.

Чинне законодавство достатньою мірою визначає основи державної політики у сфері використання ядерної енергії та правові основи господарської діяльності, повноваження уповноважених державних органів управління і суб'єктів управління тощо. Також врегульовані головні питання функціонування підприємств ЯПК.

Проте на сьогодні відсутнє програмне врегулювання питань розвитку ЯПК як у цілому, так і за окремими напрямками. У передбачені законодавством терміни Концепція Енергетичної стратегії України на період до 2035 року та нова Енергетична стратегія України на період до 2035 року не схвалені, Концепція та Державна цільова економічна програма розвитку атомно-промислового комплексу України на 2016-2020 роки не затверджені.

Такий стан справ негативно позначається на діяльності підприємств ЯПК. Зокрема, після завершення у 2013 році терміну дії Державної цільової економічної програми «Ядерне паливо України» **відсутня програмна основа діяльності ДК «Ядерне паливо», ДП «СхідГЗК» та інших підприємств ЯПК щодо організації виробництва власного ядерного палива та його компонентів.**

Діяльність Міненерговугілля та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) не сприяє сталому розвитку провідного підприємства галузі – ДП «НАЕК «Енергоатом». Протягом останніх років тарифи на електроенергію, вироблену АЕС, були визначені НКРЕКП нижчими від тарифів на електроенергію, вироблену теплоелектростанціями, більш як у 2 рази. В країнах з розвинутою енергетикою таке співвідношення не перевищує 30 відсотків.

Визначена НКРЕКП система тарифоутворення не передбачає мотивації ДП «НАЕК «Енергоатом» до збільшення обсягів виробництва найбільш дешевої в Україні електроенергії, а також **не забезпечує стабільного та сталого розвитку підприємства за рахунок власних коштів.** Фактично за рахунок ДП «НАЕК «Енергоатом», яке повністю належить державі, створюються умови для підтримки теплоелектростанцій, які майже повністю роздержавлені і належать приватним власникам.

Мінфіном протягом майже 6 років не забезпечено вирішення питання щодо випуску облігацій внутрішньої державної позики, необхідних для збереження від знецінення коштів Фінансового резерву, створеного для виконання робіт із підготовки та подальшого зняття з експлуатації енергоблоків

АЕС. Станом на 31.12.2015 накопичена сума коштів Фінансового резерву становила 2439,1 млн гривень. Міненерговугілля весь цей час не ініціювало перед Мінфіном та Урядом вирішення зазначеного питання. Як наслідок, ці кошти знецінюються внаслідок великої інфляції останніх років.

Міненерговугілля не забезпечило створення ефективної системи управління та контролю за діяльністю підприємств ЯПК. Організаційна структура та кадровий склад Міністерства неодноразово змінювалися, що негативно позначалося на результатах його роботи та, як наслідок – на стані справ у галузі в цілому. **Системність і послідовність у рішеннях Міненерговугілля щодо таких змін відсутні.**

Зокрема, у 2013-2015 роках структура та положення галузевого структурного підрозділу Міненерговугілля (на сьогодні – управління з питань ядерної енергетики та атомно-промислового комплексу), яке має брати участь у державному управлінні підприємствами ЯПК, змінювалися сім разів, а керівники – тричі. Структура утвореного в Міненерговугіллі підрозділу внутрішнього аудиту, який повинен забезпечувати внутрішній контроль за діяльністю підприємств, у 2013-2015 роках змінювалася чотири рази (на час проведення аудиту – це департамент внутрішнього аудиту), а керівники – тричі.

Міненерговугіллям також не забезпечено якісного добору кандидатур на посади керівників підприємств ЯПК. Як наслідок, протягом цього періоду керівництво ДП «Смоли» змінювалося 6 разів, ДП «Бар'єр» – 5, а ДП «НАЕК «Енергоатом» – 3 рази.

Міненерговугілля не забезпечило належним чином ефективної та результативної діяльності щодо розпорядження державним майном, що належить до сфери його управління. **Відповідна комісія несвоєчасно розглядала документи та приймала рішення** щодо списання державного майна, що спричинило накопичення значної кількості майна, непридатного до подальшої експлуатації, та збільшення складських запасів.

Міненерговугіллям та ДП «Смоли» не вирішено питання введення в експлуатацію придбаного у 2009-2010 роках за рахунок бюджетних коштів обладнання на суму 5,4 млн гривень. Якщо обладнання не ввести в експлуатацію, воно втратить функціональну придатність, що призведе до збитків державного бюджету в сумі 5,4 млн гривень.

У 2013-2015 роках Міненерговугілля несвоєчасно, не в повному обсязі та з помилками надавало Мінекономрозвитку інформацію про діяльність підприємств ЯПК, що унеможлиблювало реальне оцінювання ефективності управління підприємствами галузі. Крім того, виявлені випадки, коли в інформаційно-аналітичних матеріалах Міненерговугілля наводило недостовірні дані щодо діяльності підприємств ЯПК.

Стосовно основних підприємств ЯПК результати аудиту засвідчили, що **Міненерговугілля не задіяло усіх наданих йому як органу управління повноважень** для того, щоб забезпечити їх стабільну та ефективну діяльність. **Фінансово-економічний стан окремих з них критичний, а господарська**

діяльність збиткова. Наприклад, збиток ДП «НАЕК «Енергоатом» у 2013 і 2014 роках становив 4076,0 і 6494,0 млн грн відповідно. Лише у 2015 році підприємство отримало прибуток у сумі 1168,0 млн гривень. Збиток ДП «СхідГЗК» у 2013 і 2014 роках становив 304,6 млн грн та 233,6 млн грн відповідно. У 2015 році підприємство отримало прибуток у сумі 13,3 млн гривень.

Через відсутність реального контролю з боку Міністерства енергетики підприємствами ЯПК у 2013-2015 роках **порушувалися вимоги Закону України «Про управління об'єктами державної власності»** щодо здійснення видатків до затвердження фінансових планів. Зокрема, ДП «НАЕК «Енергоатом» використано 3374,2 млн грн на капітальні видатки і 1,4 млн грн на оплату юридичних та аудиторських послуг. ДК «Ядерне паливо» у 2013 та 2014 роках здійснено 1,2 млн грн і 3,6 млн грн витрат, які його фінансовим планом не передбачалися.

Несвоєчасність розрахунків ДП «Енергоринок» призвела до **накопичення заборгованості перед ДП «НАЕК «Енергоатом»** (станом на 18.07.2016) у сумі майже **10,0 млрд грн**, що спричинило **зростання** впродовж останніх трьох років **обсягів незавершеного капітального будівництва** на підприємстві, кредиторської заборгованості та обсягів залучених кредитів.

Нестабільний фінансово-господарський стан підприємства у 2013-2015 роках також обумовлений ускладненим доступом компанії до власних коштів через арешт банківських рахунків. У 2011 році Господарським судом м. Києва **прийняте рішення про стягнення з ДП «НАЕК «Енергоатом» на користь ЗАТ СП «Укрелектроват» 127,3 млн грн, з яких лише 2,6 млн грн – сума основного боргу, судові та інші витрати – 124,7 млн гривень.** Компанія у судовому порядку оскаржувала таке рішення, заборгованість погашена не була.

Аудитом також встановлено, що через відсутність належного контролю з боку Фонду державного майна України діяльність Міністерства енергетики щодо управління корпоративними правами держави у статутному капіталі двох господарських товариств ЯПК (наукових установ розташованих у м. Києві та м. Харкові) була недостатньо ефективною. Повноваження Міністерством енергетики здійснювалися не в повному обсязі, несвоєчасно та недостатньо кваліфіковано.

Рекомендуємо Верховній Раді України розглянути інформацію про результати аудиту на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки.

З повагою

Голова

Р.М. Магута